

ПОМАТКОВА ВІВІТА

№ 15 (783),
серпень 2016

Перша всеукраїнська газета для першого вчителя

Видається з січня 1999 року два рази на місяць

<https://freepik.com>

У НОМЕРІ

- У фокусі першокласник
- Готуємося до Дня знань

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА..... 3

У МОН УКРАЇНИ

ЛИСТ МОНУ Від 12.07.2016 № 1/9-364..... 4

ЛИСТ МОНУ від 29.06.2016 № 1/9-332.....10

**РОЗВАНТАЖЕННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ
ПРОГРАМ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ** 11

У ФОКУСІ ПЕРШОКЛАСНИК

Інна БОЛЬШАКОВА
ПЕРШИЙ ДЕНЬ У ШКОЛІ:
початок проблем чи поява перспектив? ... 13

Лариса КРАВЧУК
ВХОДЖЕННЯ У ШКІЛЬНЕ ЖИТТЯ
Адаптаційна програма
«Здрастуй, школо!»..... 17

Лариса КРАВЧУК
**ПРО ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ
ДО ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ** 36

Олександра ГОРОДЕЦЬКА
ПЕРШИЙ РАЗ У ПЕРШИЙ КЛАС
Урок-мандрівка. 1-й клас 42

Юлія КЛЕЙКО
БУДУЄМО ШКОЛУ РАДОСТІ
Година спілкування, 1-й клас..... 46

ШКОЛАМИ СВІТУ

Вікторія МАШУКОВА
**ЯК ПОЧИНАЄТЬСЯ НАВЧАЛЬНИЙ РІК
У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ?** 49

ВИХОВНА РОБОТА

Мирослава КОБА
ГОТУЄМОСЯ ДО ДНЯ ЗНАТЬ
Матеріали до святкової лінійки52

Анонс

ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ

**Програма морально-етичного
курсу, 1-й клас**

Усе колись у житті буває *вперше*. Перший сніг, перші квіти, перше кохання, перший дзвоник, перша робота, перше слово...

У цьому випуску я *вперше* звертаюся до вас, наші любі читачі, як головний редактор газети «Початкова освіта». Я радію і хвилююсь, майже як *першокласники*, які вже дуже скоро стануть на *першу* сходинку шкільного життя. Саме роботі з ними та їхніми батьками ми присвятили основну частину номера.

Матеріали допоможуть вам організувати період адаптації *першокласників* (та їхніх батьків) так, щоб він минув легко, цікаво; щоб ви як *перший* учитель отримали *перші* бонуси від своїх учнів у вигляді усмішок і бажання ходити до школи.

Цього літа МОН *вперше* звернулося до нас, учителів, за порадою щодо розвантаження навчальних програм початкової школи. Кожен, хто висловив свою думку під час двох етапів обговорення, був почутий. Про те, як відбувався процес, читайте на шпальтах нашої газети.

Уперше в нашій газеті ми відкриваємо рубрику «Школами світу». У ній плануємо ознайомлювати вас із особливостями організації навчання, методичними «родзинками» навчальних закладів різних країн світу.

Скажу по секрету, що в наступних випусках ми плануємо відкрити ще кілька цікавих рубрик. Передплатуйте наші газети, щоб *першими* дізнаватися про інноваційне, актуальне, корисне. Адже той, хто володіє інформацією, — володіє світом.

Марина ПРИСТІНСЬКА — редактор
газети «Початкова освіта»

ВХОДЖЕННЯ У ШКІЛЬНЕ ЖИТТЯ

Адаптаційна програма «Здрастуй, школо!»

Лариса КРАВЧУК, старший викладач кафедри методики та психології дошкільної й початкової освіти ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка

Різка зміна соціально-психологічних умов життя дитини, настільки ж різке зростання фізичних, емоційних та інтелектуальних навантажень, безумовно, позначається на фізичному та психічному стані першокласника. Пропонуємо програму, що допоможе вчителю організувати роботу так, щоб діти легко адаптувалися до шкільної системи.

Мине зовсім небагато часу, й учорашні дошкільнята стануть першокласниками. Зі вступом до школи у дітей розпочнеться нове життя, що передбачає зміну режиму дня, виконання нових завдань, здійснення нових форм діяльності, нову систему відносин із оточенням — учителем та однокласниками. Це важливий період становлення особистості.

Щоб входження у шкільне життя минуло для дітей безболісно, пропонуємо протягом

вересня—жовтня провести заняття адаптаційного характеру «Здрастуй, школо».

Мета занять: допомогти дитині прийняти позицію школяра, усвідомити появу нового співтовариства — класу, ознайомити зі шкільними правилами та допомогти оволодіти навичками співпраці з учителем та однокласниками.

Навчання проводиться у формі *тренінгових* занять, кожне з яких включає три частини: *вступну, основну та завершальну*, об'єднаних загальною темою.

Зміст навчального матеріалу	Вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнівства
Будьмо знайомі (1 год)	<i>Учень (учениця):</i> має досвід взаємодії з однолітками, дорослими людьми відповідно до загальноприйнятих етичних норм
Здрастуй, здрастуй, новий друже! (1 год)	<i>Учень (учениця):</i> дотримується зразків етичної поведінки у спілкуванні з сусідом/сусідкою по парті; має досвід запобігання конфліктним ситуаціям та налагодження дружніх стосунків із сусідом/сусідкою по парті; демонструє знання формул співпереживання, співчуття, слів підбадьорення, підтримки; виявляє уміння самоконтролю своєї поведінки
Я + Ти = Клас (1 год)	<i>Учень (учениця):</i> усвідомлює свою приналежність до класу як групи людей; виявляє доброзичливе ставлення до однокласників; розуміє та дотримується правил етичної поведінки у класі; демонструє уміння самоконтролю власної поведінки
Шкільний дзвінок (1 год)	<i>Учень (учениця):</i> розуміє призначення та функції шкільного дзвінка; уміє керувати своїми емоціями та бажаннями
Урок (1 год)	<i>Учень (учениця):</i> дотримується правил етичної поведінки на уроці; володіє конструктивними способами поведінки; має елементарні навички самоорганізації у навчальній діяльності
Весела перерва (1 год)	<i>Учень (учениця):</i> має уявлення про призначення перерви; дотримується правил етичної поведінки під час перерви

Зміст навчального матеріалу	Вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнівства
Портфель — мій друг і помічник (1 год)	Учень (учениця): розуміє призначення та функції шкільного портфеля; намагається тримати в порядку свій портфель; виявляє бережне ставлення до портфеля
У школу я завжди беру... (1 год)	Учень (учениця): знає , які речі потрібні у школі; розуміє призначення та функції шкільного приладдя; намагається тримати в порядку та виявляє бережне ставлення до свого шкільного приладдя
До школи всі стежинки, до школи всі дороги (1 год)	Учень (учениця): демонструє позитивне емоційне ставлення до школи; дотримується шкільних правил поведінки
Ми тепер не просто діти... (1 год)	Учень (учениця): усвідомлює себе школярем; демонструє та адекватно оцінює свої досягнення за рік навчання у школі

Тема. БУДЬМО ЗНАЙОМІ

Мета: сприяти знайомству учнів одне з одним, з учителем, встановленню доброзичливих стосунків, зниженню рівня тривожності у дітей; навчити правилам взаємодії з однолітками, дорослими людьми відповідно до загальноприйнятих етичних норм.

Сценарій заняття

Назва	Мета	Опис	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	Учитель. Коли люди зустрічаються один з одним, перш за все, що вони роблять? Правильно, вітаються. Привітаймося і ми. (Діти утворюють коло.) Учитель. «Доброго дня, вам, малята, Любі хлопчики й дівчатка! З давніх пір і понині Кажуть всі в Україні: «Здоровенькі були!» «Здоровенькі були! — привітаймося і ми». Діти: «Доброго дня! Здоровенькі були!»	Робота у великій групі	Немає
Організаційний момент	Розпочати заняття на позитивній емоційній ноті	Учитель. Від сьогодні ми з вами щодня будемо зустрічатися на заняттях. Ми будемо читати, писати, малювати, слухати казки, брати участь у конкурсах, виконувати цікаві завдання. Але, найголовніше, будемо з вами вчитися «бути школярами»		Немає
Вправа «Назви ім'я»	Допомогти дітям краще запам'ятати імена одне одного	Учитель. Нагадаємо одне одному свої імена. (Діти стають у коло. Передаючи одне одному м'яч, називають своє ім'я. Коли м'яч повертається до вчителя, він називає своє ім'я та по батькові.) Обговорення Учитель. Який у вас настрій? — Які імена дітей класу запам'ятали? — Чи є в класі діти з однаковими іменами? — А з таким іменем, як ваше?	Робота у великій групі	М'яч
Вправа «Поміркуй»	Формувати пізнавальний інтерес	Загадка Ніхто ні в кого його не бачив, а кожний із нас має. (Ім'я) Обговорення Учитель. Чи кожна людина має ім'я? — Навіщо людям імена?	Робота в парах	Немає

Назва	Мета	Опис	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа «Розкажу тобі казку»	Розширити базові знання про культурне середовище, у якому зростають діти	(Учитель розповідає дітям казку про імена (додаток 1))	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Найбільше я люблю»	Сприяти кращому знайомству дітей одне з одним	(Опис вправи у додатку 2 на с. 20)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Звертаюся до тебе»	Дати можливість набути досвіду спілкування одне з одним, сприяти розвитку взаємоповаги	(Розглядається ситуація, як звернутися до однокласника/однокласниці, вчителя/вчительки або іншого працівника/працівниці школи)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Чарівний олівчик»	Закріплювати позитивне ставлення до свого імені, підвищувати у дітей рівень самосприйняття.	Завдання: на аркуші паперу написати своє ім'я та розмалювати напис. Примітка для вчителя. По закінченні роботи зробити виставку малюнків	Індивідуальна робота. Діагностування	Аркуш паперу, кольорові олівці, фломастери для кожного учня
Підсумок заняття Вправа «Незакінчене речення»	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: закінчити речення «На занятті я зрозумів...»	Робота у великій групі	Немає
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки і говорять) Діти. До побачення! До наступної зустрічі!	Робота у великій групі	Немає

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли, що до однокласників потрібно звертатися на ім'я, до вчителя — на ім'я та по батькові.

Настанова для дітей

Людині приємно, коли, звертаючись до неї, називають її ім'я.

Додаток 1

Казка про імена

Давним-давно було одне село, й жили там дивні люди. Чому вони були дивними? Бо жили окремо одне від одного й увесь час мовчали. Звичайно, вони знали різні слова, вміли говорити й дуже хотіли спілкуватися, дружити між собою. Та була одна проблема: люди не знали, як звертатися одне до одного, бо не мали імен. Від цього їм було дуже сумно, обличчя у них були похмурі й усе навколо здавалося похмурим і сірим.

Скільки б все це тривало — невідомо. Та одного разу трапилося таке. На березі річки знайшли люди скриню, а в ній — товсту книгу. Люди почали гортати її й побачили, що на сторінках написані різні імена. Що робити зі знахідкою? Люди взяли цю книгу й віддали найстарішому та наймудрішому в селі чоловіку. А той вирішив так: хто хоче мати ім'я, нехай приходить і отримує його. Зраділи люди й пішли по імена. А отримавши їх, почали знайомитись одне з одним, називаючи своє ім'я, знаходити собі друзів. Загомоніло село, повеселіли люди. З того часу кожній людині, яка народжувалася в селі, обов'язково давали ім'я. А хто не хотів його мати, перетворювався на рибу, яка мовчки плавала у річці.

Вправа «Найбільше я люблю...»

Діти стоять (чи сидять) у колі. Вчитель починає вправу зі слів: «Найбільше я люблю ...», і додає до цієї фрази те, що він насправді любить (це може бути якась дія, страва, предмет, явище природи тощо). Наступний учасник повторює цю фразу і додає до неї щось своє. Гра триває доти, поки всі діти не розкажуть про те, що вони люблять.

Обговорення

Учитель. Який у вас настрій?

- Чи допомогла вам ця вправа краще познайомитися одне з одним?
- Чи є в класі діти, які люблять те саме, що й ви?

Тема. ЗДРАСТУЙ, ЗДРАСТУЙ, НОВИЙ ДРУЖЕ!

Мета: ознайомити дітей із формулами співпереживання, співчуття, слів підбадьорення, підтримки; вчити запобігати конфліктним ситуаціям та налагоджувати дружні стосунки із сусідом по парті; виробляти уміння самоконтролю власної поведінки.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють пари з сусідами по парті, стають обличчями одне до одного, беруться за руки і промовляють) Діти. Здрастуй, здрастуй, новий друже. Кожен з нас тут небайдужий. Станьмо всі одна сім'я: будемо друзі — ти і я»	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Ім'я сусіда»	Знайомство, встановлення довіри, зниження рівня тривожності у дітей	(Учитель пропонує дітям назвати імена своїх сусідів по парті.) Обговорення Учитель. Який у вас настрій? — Навіщо знати ім'я свого сусіда по парті?	Робота в парі	Немає
Вправа «Тільки разом»	Формувати вміння працювати в парі	(Учитель просить дітей об'єднатися в пари із сусідами по парті, стати спиною до спини, стикаючись одне з одним.) Завдання: не відриваючи своєї спини від спини партнера, пройти по кімнаті, присісти, встати, підстрибнути. Обговорення Учитель. Що було найважчим у цій вправі? — Що допомогло її виконати?	Робота в парі	Немає
Вправа «Неприємності позаду»	Учити дітей звільнятися від негативних емоцій	(Опис вправи у додатку 3)	Робота в парі	Немає
Вправа «Долоньки»	Сприяти розвитку довіри між дітьми, оволодінню уміннями взаємодії з оточенням	Учитель пропонує дітям у парах виконати загальний малюнок долоньок у вигляді пташок на одному аркуші паперу. Обговорення Учитель. Який у вас настрій? — Чи легко було працювати у парі? Чому? Примітка для вчителя. Після закінчення роботи можна зробити виставку малюнків «Дружні сусіди»	Робота в парі	Аркуш паперу, кольорові олівці для кожної пари дітей
Гра «Струмочок»	Зняти емоційну напругу, сприяти згуртуванню класу	(Опис вправи у додатку 4)	Робота у великій групі	Немає

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа «Із сусідом по парті мені ...»	Формування в дітей уміння аналізувати свої почуття	(Кожен учень класу отримує аркуш паперу, на якому намальовані сонце, хмаринка, дощик. Учням пропонується розфарбувати той малюнок, який характеризує їхні стосунки із сусідом по парті.) Інформація для вчителя. Результати вибору — важливий матеріал, що дасть змогу краще зрозуміти характер відносин дітей, які сидять за однією партою, визначити проблеми і їх причини	Індивідуальна робота. Діагностування	Аркуш паперу, на якому намальовані сонце, хмаринка, дощик для кожного учня
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: завершити речення «На занятті я зрозумів ...»	Робота у великій групі.	Немає
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки й говорять) Діти. До побачення! До нової зустрічі!	Робота у великій групі	Немає

Учителеві на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли важливість налагодження дружніх стосунків із сусідом по парті.

Настанова для дітей

Сусід по парті — мій товариш.

Додаток 3

Вправа «Неприємності позаду»

(Діти стають у пари обличчям одне до одного.)

Учитель. Уявіть, що ви посварилися одне з одним (діти показують за допомогою міміки). Глибоко вдихніть, міцно-міцно стисніть зуби. Стисніть якомога сильніше кулаки, втисніть пальці в долоні. На кілька секунд затамуйте подих. Задумайтеся: а, може, не варто сваритися? Видихніть і розслабтеся. Ура! Неприємності позаду! Струсніть кистями рук. Відчули полегшення?

Візьміть за руки того, хто сидить поруч із вами, відчуйте тепло рук ваших друзів, які будуть вам добрими помічниками.

Учителю на замітку

Вправу завершуємо укладанням договору між сусідами по парті: вони будуть старатися не ображати одне одного, а допомагати, робити разом тільки хороші справи.

Додаток 4

Гра «Струмочок»

Діти стають у пари із сусідами по парті, беруться за руки й піднімають їх угору. Пара стає за парою, утворюючи прохід. Одна дитина залишається. Вона проходить під руками, вибираючи собі кого-небудь. Той, хто залишився без пари, — повторює дії першого учасника.

Зображенн 3: <http://www.glossophilia.org/>

Тема. Я + ТИ = КЛАС

Мета: Сприяти усвідомленню дітьми своєї приналежності до класу як групи людей, необхідності уважного, дбайливого та доброзичливого ставлення одне до одного, дотримання правил етичної поведінки у класі.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють коло. Промовляють.) Діти. Ми візьмемося за руки, Веселіше стане нам. Бо у класі всі ми — друзі, Ніби квіточки у лузі. Усіх друзів привітаймо: «Добрий день!» І здоров'я побажаймо: «Добрий день!»	Робота у великій групі	Немає
Гра «Що у класі?»	Формувати розуміння необхідності бережного ставлення до шкільного обладнання	(Опис вправи у додатку 5)	Робота у великій групі	М'яч
Вправа «Чарівне коло»	Сприяти підвищенню самооцінки дітей, підвищенню їхньої значущості у шкільному колективі	(Опис вправи у додатку 6)	Робота у великій групі	Клубок ниток
Вправа «Я — молодець, бо ...»	Розвивати у дітей позитивну самооцінку	(Опис вправи у додатку 7)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «У класі мені...»	Формування в дітей уміння аналізувати свої почуття	(Кожен учень класу отримує аркуш паперу, на якому намальовані сонце, хмаринка, дощик. Учні пропонуються розфарбувати той малюнок, який відповідає їхньому настрою під час перебування у класі.) Інформація для вчителя. Результати вибору — важливий матеріал, який дасть змогу краще зрозуміти стан дитини у класі, визначити проблеми та їх причини	Індивідуальна робота. Діагностування	Аркуш паперу, на якому намальовані сонце, хмаринка, дощик для кожного учня
Вправа «Закони колективу»	Створення правил групової взаємодії	(Учитель говорить про те, що скрізь існують певні правила поведінки — вдома, в гостях, в кафе — і просить дітей назвати деякі з них. Далі вчитель обговорює з дітьми, якими мають бути правила життя в класному колективі, щоб усім дітям було приємно, спокійно, затишно.) Примітка для вчителя. Правила можна записати друкованими буквами на аркуші паперу, запропонувати дітям поставити свій підпис під написаним і прикріпити правила на видному місці у класній кімнаті	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Клас — це ми!»	Сприяти усвідомленню дітьми своєї приналежності до класу, встановлення позитивної психологічної атмосфери серед однолітків	(Учитель пропонує дітям на аркуші ватману прикріпити свої фотографії. Угорі аркуша вчитель кріпить напис: «Клас — це ми!» Роботу розміщують на видному місці у класній кімнаті)	Практична робота	Фотографії кожного учня/учениці класу

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа «Ми — разом!»	Встановлення емоційного контакту з однокласниками	(Діти стають у коло, беруться за руки. Піднімають руки вгору і промовляють.) Діти. «Клас — це ми! Ми — разом!» (Спочатку тихо, а потім голосніше, голосніше.) (Вправу повторити два рази.)	Робота у великій групі	Немає
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: завершити речення «На занятті я зрозумів...»	Робота у великій групі.	Немає
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки і говорять) Діти. До побачення! До наступної зустрічі!	Робота у великій групі	Немає

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли свою приналежність до класу як групи людей.

Настанова для дітей

Я — частинка класу.

Додаток 5

Гра «Що у класі?»

(Діти стають у коло.)

Учитель. Ми з вами находимося у класі. Давайте назвемо, що є тут.

Учитель кидає м'яч учаснику, той називає предмет, який є у класі, і повертає м'яч учителю.

Гра триває, поки кожен із учасників не скаже своє слово.

Учитель. Ви звернули увагу, який у нас затишний чистий клас, красиві меблі. Усе, що є у класі, зроблено руками людей, які люблять свою працю.

Додаток 6

Вправа «Чарівне коло»

Діти разом із учителем стають у коло. У руках педагога — чарівний клубок, який треба передати по колу. Клубок розмотується, нитка утворює коло. Клубок повертається до вчителя, який пропонує дітям уявити, що коло — це їхній клас, у якому всі рівні, потрібні, цінні.

Якщо хтось із дітей вийде за межі кола, воно розірветься й перестане існувати. Тому потрібно поважати, цінувати одне одного.

Додаток 7

Вправа «Я — молодець, бо ...»

(Усі діти сидять у колі (або за партами).)

Учитель. Кожен із вас уміє щось робити. Пригадайте свої хороші вчинки, добре виконану вами роботу. Похваліть себе, розпочавши розповідь словами: «Я — молодець, бо ...». Наприклад, «Я — молодець, бо допоміг бабусі нести покупки з магазину».

Після того як усі діти висловлять свої твердження, **вчитель** узагальнює сказане: кожна дитина класу має свій талант, але для того, щоб це помітити, необхідно дуже уважно, дбайливо й доброзичливо ставитися одне до одного.

Тема. ШКІЛЬНИЙ ДЗВІНОК

Мета: дати уявлення про призначення та функції шкільного дзвінка; формувати вміння керувати власними емоціями та бажаннями.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють коло.) Учитель. Продзвенів дзвінок, починається урок. (Діти беруться за руки, промовляють.) Діти. Треба всім нам привітатись, Дружно, весело сказати: «Добрий день! Добрий день! Добрий день!»	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Додай слово»	Розвиток пізнавального інтересу	(Учитель пропонує дітям відгадати загадку.) Учитель. Є чарівник у школі в нас. Ану, впізнайте, хто він? Озветься — тиша йде у клас. Озветься ще раз — гомін. Щоб не спізнитись на урок, нам голос подає... (дзвінок)	Робота у парах	Немає
Вправа «Поміркуй»	Дати дітям уявлення про призначення дзвінка у школі	Учитель. Ну яка ж школа без дзвоника? Дзвінок на урок, дзвінок із уроку. І так — цілісінький день. А навіщо дзвінок у школі? (Діти в парах обговорюють це питання.)	Робота у парах	Немає
Вправа «Розповідь тобі казку»	Розвивати вміння аналізувати свої вчинки й учинки інших	(Учитель пропонує дітям послухати казку про шкільний дзвінок (додаток 8))	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Послухай тишу» (авт. Черепанова Г. Д.)	Розвивати увагу дітей та вміння володіти собою	(За першим сигналом дзвоника діти починають ходити по кімнаті, голосно говорити, сміятися тощо. За другим — повинні швидко сісти на стільці (чи за парти) і прислухатися до того, що відбувається навколо. Потім діти по колу (або за бажанням) розповідають, які звуки вони почули)	Робота у великій групі	Дзвоник
Вправа «Чарівний олівчик»	Сприяти самовираженню дітей	(Кожний учень отримує аркуш паперу з малюнком дзвінка.) Завдання. Кольоровими олівцями заштрихувати картинку. Примітка для вчителя. Зверніть увагу на колір штриховки. Після завершення роботи зробити виставку малюнків	Індивідуальна робота. Діагностування	Аркуш паперу, на якому намальований дзвінок, кольорові олівці для кожного учня.
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: завершити речення «На занятті я зрозумів...»	Робота у великій групі.	Немає
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки й говорять) Діти. До наступної зустрічі!	Робота у великій групі	Немає

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли призначення й функції шкільного дзвінка.

Настанова для дітей

У школі я узгоджую свої дії із шкільним дзвінком.

Казка про шкільний дзвінок

Жив на світі хлопчик. Був він веселим, дзвінкоголосим. Тому, мабуть, і назвали його Дзвінком. Хлопчик виріс, став дядечком Дзвінком і пішов працювати у школу. Це була не проста, а лісова школа, і навчалися в ній звірята. А дядечко Дзвінок сповіщав їм про початок і закінчення занять у школі, про початок та кінець уроку.

Хоч і був веселої вдачі наш Дзвінок, та відповідально ставився до своєї роботи — був акуратним, ніколи не спізнивався. І привчав до цього школярів. Навіть пісеньку для них придумав:

Шкільний дзвінок вже дав сигнал:

працювати час настав.

Школярі, часу не гайте,

До роботи приступайте.

Усі учні лісової школи поважали дядечка Дзвінка, слухалися його. Та ось восени прийшли до школи першокласники: білченята, лисенята, зайчата. Весела компанія. Вони ще не знали шкільних правил та й з дядечком Дзвінком не встигли подружитись. І ось одного дня вийшли першокласники разом з іншими учнями лісової школи на перерву і затіяли гру: зайченята з пенька на пеньок перестрибують, білченята змагаються, хто вище на дерево залізе, а лисенята підійшли до річки та у дзеркалі води роздивляються, хто з них перший рибку побачить.

Раптом задзвенів шкільний дзвінок, закликаючи усіх на урок. Старші учні швиденько побігли займати свої місця у класах, а звірята-першокласники залишились на галявинці. Вони не звертали уваги на дядечка Дзвінка і продовжували бігати, стрибати. А він так довго і голосно дзвонив, що охрип, і його вже не було чути.

Звірята-першокласники продовжували бавитись, а коли їм набридло, вирішили йти на урок і побігли до школи. Та урок все не починався. Як ви думаєте, чому? Та звісно чому: бо мовчав дядечко Дзвінок. Злякалися першокласники, що вже ніколи не буде уроків і їм доведеться повернутися до дитячого садка, та й пішли просити вибачення у дядечка Дзвінка. А ввечері принесли йому меду, сунічного варення, листочків м'яти. Дядечко Дзвінок попив чаю, і вранці учні знову почули його дзвінкий голос. Усі були раді, а особливо першокласники. Із того часу всі лісові учні знають, навіщо в школі дзвінок і що треба робити, коли він дзвенить.

Обговорення

Учитель. Навіщо в школі дзвенить дзвінок?

— Що ж треба робити учням, коли дзвенить шкільний дзвінок?

Правило для учнів: Дзвенить дзвінок — це починається урок, поспіши!

Тема. УРОК

Мета: ознайомити дітей із правилами поведінки на уроці; сприяти оволодінню конструктивними способами поведінки у важких для них ситуаціях; формувати елементарні навички самоорганізації в навчальній діяльності.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють коло.) Учитель. Добрий день! В добрий час! Рада, діти, бачити вас! Всі почули дзвінок? Діти. Так. Він нас кликав на урок!	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Додай слово»	Розвиток пізнавального інтересу	(Учитель пропонує дітям відгадати загадку.) Біля школи на перерві Дітлахів гурти веселі. Одні бігають, стрибають, Інші щось розповідають, Дехто весело сміється, бо у нього все вдається. Раптом пролунав дзвінок. І всі побігли на... (урок)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Правила»	В ігровій формі ознайомити дітей із правилами поведінки на уроці	(Опис вправи у додатку 9)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Говори!»	Розвивати вміння контролювати свої дії	Учитель. Діти, я буду ставити вам запитання. Але відповідати на них можна тільки тоді, коли дам команду: «Говори!». Давайте потренуємося. — Яка зараз пора року? (Педагог робить паузу.) — Говори! — Якого кольору у класі стіни?... Говори! — Який сьогодні день тижня?... Говори! — Скільки буде два плюс один?... Говори!	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Розповім тобі казку»	Формувати в учнів переконання про необхідність бути старанним	(Учитель пропонує дітям послухати казку Марії Чумарної «Сумлінна праця» (додаток 10))	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Незрозумілі запитання»	Сприяти оволодінню конструктивними способами поведінки на уроці у важких для дітей ситуаціях	(Опис вправи у додатку 11 на с. 28)	Робота у великій групі. Практична робота	Немає
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: закінчити речення «На занятті я отримав такий урок...»	Робота у великій групі.	Немає
Вправа-процання	Закінчити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки і говорять) Діти. До побачення!	Робота у великій групі	Немає

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли, що на уроці потрібно бути уважним, старанним, дисциплінованим.

Настанови для дітей

Я дотримуюся правил поведінки на уроці.

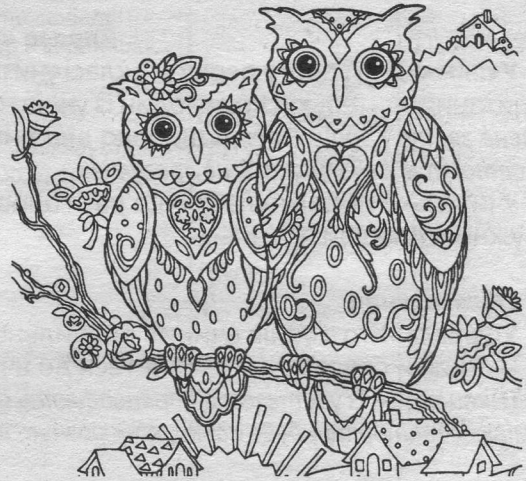
Вправа «Правила»

Учитель. На уроці існують свої правила, їх потрібно виконувати. Які правила ви вже знаєте? (Діти називають).

(Читаючи вірші, учитель допомагає учням засвоїти правила поведінки під час уроку.)

У школі діти знають всі:
На уроці ти сиди
Тихо, наче миша.
Якщо хочеш щось сказати,
Або вийти, або встати,
Треба руку піднімати
І ось так її тримати.
(Показують.)

Наймудріша птаха на світі сова:
Все чує, та дуже скупа на слова,
Чим більше почує, тим більше мовчить,
Як іноді й людей цьому треба навчить.

Обговорення

Учитель. Чи мовчиш ти на уроці?
— А коли на уроці можна говорити?

Сумлінна праця

Казка

Вирішив Ведмідь у лісі хату збудувати та й скликає собі помічників: «Приходьте, звірі, будемо разом хату будувати: у негоду завітаєте до мене в гості — чаю з медом поп'ємо, зігріємося!»

Лисичка почула, що Ведмідь кличе до роботи та ще й платити збирається, прибігла першою. Узялися до праці Осел, Вовк, а там і Зайчик прибіг, і Борсук у помічники напросився.

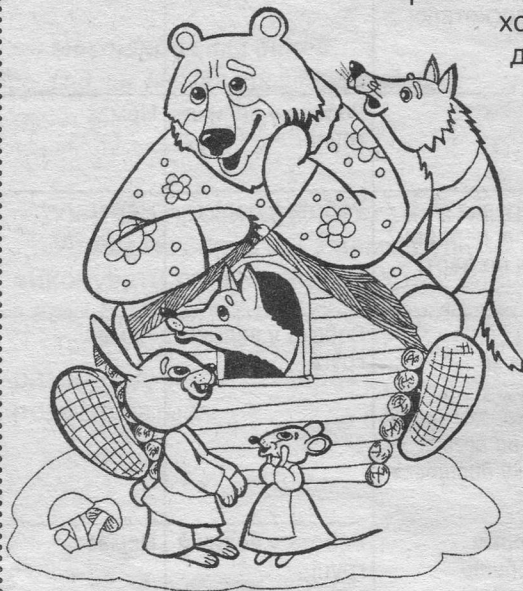
Осел хоч упертий, зате дрова возить терпляче, поки на нього ніхто не крикне. А образиться на Лисичку, бо та з нього кепкує, — стоїть увесь день, а з ним і робота. Вовк усіх підганяє, аби швидше, кидає абияк колоду на колоду, де стіна падає — кілками підпирає. Лисичка усе перед Ведмедем крутиться та розхвалює себе, як раненько вона встала та як у неї ніжки натомилися.

А тим часом Борсук із Зайцем акуратно відмірюють деревину, Борсук обгризає кожну колодину, аби рівненько склалися одна до другої. А Ведмідь гарно припасовує колоду до колоди.

Коли нарешті прийшов час розраховуватися за роботу, Ведмідь кожному дав різну плату. Дехто зі звірів обурювався: «Це нечесно, я більше трудився!».

«Найдорочця оцінив сумлінну працю», — сказав Ведмідь.

Марія Чумарна

Обговорення

Учитель. Чому сумлінна праця цінується найбільше?

— Хто із звірят отримав найбільшу платню, а хто — найменшу? Чому?

— Нехай кожен із вас поставить собі питання: «А як я працюю на уроці?», «Чи можна мене назвати старанним?»

— Що потрібно, щоб бути сумлінним, старанним?

Додаток 11

Вправа «Незрозумілі запитання»

Учитель. На уроці у першому класі учителька запитала дітей, яка зараз пора року. Але не всі розчули запитання вчительки. І тому один із учнів нічого не відповів. Другий про всяк випадок голосно крикнув: «Мене звати Юра!». Третій широко відкрив очі й запитав: «Що?» А четвертий учень чемно промовив: «Повторіть, будь ласка, я не зрозумів».

Учителька посміхнулася і ще раз голосно й чітко запитала: «Яка зараз пора року?» І всі діти класу дружно відповіли: «Осінь!»

Обговорення

Учитель. Хто з учнів вчинив правильно?

— Якими словами ви звернетесь до вчителя, якщо не зрозуміли завдання чи не розчули його?

(Діти разом із учителем відпрацьовують стереотипні мовні реакції типу: «Повторіть, будь ласка, я не зрозумів», «Повторіть, будь ласка, я не розчув, що Ви сказали», «Вибачте, я не зрозумів завдання (запитання)».)

Тема. ВЕСЕЛА ПЕРЕРВА

Мета: дати дітям уявлення про призначення перерви та правила поведінки під час неї.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють коло.) Учитель. Зазирнуло ранком сонце До школяриків у віконце. У дзвіночок калатало, Промінцями лоскотало: Добрий день! Добрий день! Діти. Добрий день! Добрий день!	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Додай слово»	Розвиток пізнавального інтересу	Учитель. Після уроку недаремно Потрібна школярам... (перерва.)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Поміркуй»	Дати дітям уявлення про призначення перерви	Учитель. Урок — перерва, урок — перерва. І так — кожного дня. А навіщо у школі перерви? Обговоріть це питання з товаришем по парті	Робота у парах	Немає
Вправа «Урок і перерва»	Розвивати уміння емоційного самоконтролю	(Учитель називає якусь справу, а діти відповідають, коли її виконують: «на уроці» чи «на перерві». Якщо вчитель піднімає руку, ставлячи питання, відповідають усі хором, якщо рука не піднята, а учитель дивиться на когось одного, — відповідає та дитина, на яку дивиться вчитель)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Можна — не можна»	Сприяти засвоєнню правил поведінки під час перерви	(Учитель називає якусь дію, а діти хором відповідають, можна чи не можна робити це на перерві: бігати, наче слони; ходити по коридору; голосно кричати; їсти яблуко; штовхати інших дітей тощо)	Робота у великій групі	Немає

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа «Мінялки»	Унести пожвавлення в групу, розвивати комунікативні навички	(Діти стоять у колі. За командою вчителя «Міняються ті, у кого...» учасники, які впізнали себе, міняються місцями. Наприклад: «Міняються ті, у кого темне волосся», «Міняються ті, у кого блакитні очі», «Міняються ті, хто любить морозиво», «Міняються ті, у кого є годинник», «Міняються ті, хто любить казки»)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Аукціон слів»	Розвивати пізнавальну активність	(Учасники по черзі називають слова. Кожне наступне слово починається на останню букву попереднього. Виграє той учасник, який останнім називає слово в ланцюжку всіх слів)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Клубочок»	Встановлення емоційного контакту з однокласниками	(Опис вправи у додатку 12)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Оціни свій настрій»	Формувати вміння аналізувати свій емоційний стан	(Діти отримують смайлики.) Завдання. Домалювати смайлику ротик. Потім смайлики кріпляться на видному місці у класі. Учитель робить висновок про настрій дітей	Індивідуальна робота. Діагностування	Смайлик для кожного учня
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: закінчити речення «На занятті я зрозумів ...»	Робота у великій групі.	
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки і говорять): Діти. «Дякую! До побачення!»	Робота у великій групі	

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли, що:

- перерва — це час між уроками, коли можна відпочити, погратися, поїсти;
- під час перерви потрібно дотримуватись етичних норм поведінки.

Настанова для дітей

Під час перерви поведжуся добре.

Додаток 12

Вправа «Клубочок»

Учитель просить дітей стати в ланцюжок і взяти один одного за руки.

Учитель. Зараз ми з вами будемо закручуватися в клубочок. Той, хто стоїть першим із вас, буде виконувати роль «основи». У нас вийшла ниточка, закріплена на основі. Я візьму за руку останнього з вас і буду водити всіх по колу до тих пір, поки вся нитка не «намотається» на котушку.

Тепер відчуйте, який у нас вийшов міцний, дружний клубок. Давайте трошки «поживемо» в ньому, разом подихаємо. А зараз руки не відпускаємо, я знову беру останню дитину за руку, і ми починаємо розмотуватися.

Тема. ПОРТФЕЛЬ — МІЙ ДРУГ І ПОМІЧНИК

Мета: формувати уявлення про призначення і функції шкільного портфеля та правила поводження з ним; формувати елементарні навички самоорганізації у навчальній діяльності, виробляти навички бережливого ставлення до портфеля.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють коло. Учитель пропонує привітати одне одного. Для цього потрібно плеснути сусіда по долоньках, сказати: «Здрастуй, ... (ім'я дитини-сусіда)»)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Що це?»	Розвиток пізнавального інтересу	(Учитель пропонує дітям відгадати загадку) У руці будинок несучи, Двері будинку на замку. А живуть у домі тому Ручки, книжки, зошити, альбоми. (Портфель.)	Робота у парах	Немає
Вправа «Поміркуй»	Сприяти усвідомленню призначення і функції шкільного портфеля	Учитель. Ну, який же учень без портфеля? А навіщо учням портфелі? (Діти відповідають.) Потім учитель пропонує дітям послухати вірш В. Бойченка «Портфель» (додаток 13)	Робота у парах	Немає
Вправа «Допоможи»	Сприяти усвідомленню правил поводження зі шкільним портфелем	(Опис вправи у додатку 14)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Збери портфель»	Формувати елементарні навички самоорганізації у навчальній діяльності	(Опис вправи у додатку 15)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Чарівний олівчик»	Сприяти самовираженню дітей	(Кожен учень отримує аркуш паперу з малюнком шкільного портфеля.) Завдання: кольоровими олівцями розмалювати картинку. Примітка для вчителя. Зверніть увагу на колір малюнка. Після завершення роботи зробити виставку малюнків	Індивідуальна робота. Діагностування	Заготовка малюнка, кольорові олівці для кожного учня
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: закінчити речення «На занятті я зрозумів...»	Робота у великій групі	Немає
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки і говорять): Діти. До наступної зустрічі!	Робота у великій групі	Немає

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли, що берегти портфель — це хороша звичка.

Настанова для дітей

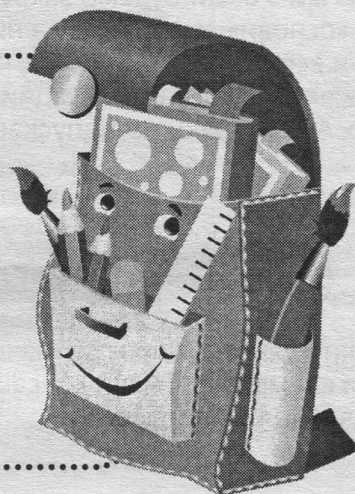
Я бережу свій портфель.

Додаток 13

Портфель

Портфель — мій друг і помічник
Я до портфеля дуже звик.
І він без мене — ні на крок:
Зі мною йде він на урок.
Портфель для мене залюбки
І ручку носить, і книжки.
Я по секрету вам скажу:
Його я дуже бережу.

В. Бойченко

Обговорення

Учитель. Навіщо учням портфелі?

— Хто ще носить портфель?

— Чи ходять із портфелем у магазин чи на базар робити покупки? Чому?

Додаток 14

Вправа «Допоможи»

На уроці вчителька помітила, що один із першокласників гупає свого портфеля носком черевика. Вона робить йому зауваження: «Зіпсуєш портфель — буде він брудний, подряпаний».

«Ну то й що! — безтурботно відповідає хлопчик. — Мені мама нового купить, ще кращого за цього!»

Обговорення

Учитель. Що можна сказати про господаря цього портфеля?

— Подумайте, як живеться вашому портфелю?

— Як, на вашу думку, допомогти портфелю довго залишатися красивим?

Додаток 15

Вправа «Збери портфель»

Учитель. Тетянка наша плаче:

Бо в портфелі в неї м'ячик,

А книжки з пеналом

Лежать десь під диваном.

Учитель. Щоб бути справжнім школярем, потрібно не тільки вчасно приходити до школи, але й уміти збирати портфель.

Допоможемо, малята,

Тетянці портфель зібрати.

Учитель. Якщо я назву предмет, який потрібно взяти до школи, ви плескаєте в долоні. Якщо цей предмет не потрібен у школі, ви говорите: «Ні!».

Зошити та книжки,

Іграшкова мишка,

Паровозик заводний,

Пластилін кольоровий,

Пензлики і фарби,

Новорічні маски,

Розклад, щоденник,

Плюшевий ведмедик.

Гумка і закладка,

Степлер і указка,

Ось і зібрався до школи першокласник.

Лінійка, альбом, олівець.

Наш школярик просто молодець!

Тема. У ШКОЛУ Я ЗАВЖДИ БЕРУ ...

Мета: ознайомити дітей із призначенням і функціями шкільного приладдя; привчати дітей до порядку, бережливого ставлення до шкільних речей.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють коло.) Учитель. Дуже рано прокинулось сонечко, Вже й гуляє в небесній блакиті. Заглядає у кожне віконечко Й посила свої теплі привіти. Діти. Привіт, сонечко! Привіт, друзі!	Робота у великій групі	Немає

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа «Що це?»	Розвиток пізнавального інтересу	(Учитель пропонує дітям відгадати загадки (додаток 16))	Робота у парах	Немає
Вправа «Розкажу тобі казку»	Ознайомити дітей із призначенням і функціями шкільного приладдя	(Учитель розповідає дітям казку про шкільне приладдя (додаток 17))	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Поміркуй»	Мотивувати дітей до акуратного поводження зі шкільним приладдям	Учитель. Як ви думаєте, чи вміють розмовляти шкільні речі? Заплющте очі й уважно слухайте, який предмет шкільного приладдя до вас говорить. (Учитель має пензлик у склянці з водою, ножицями ріже папір, нагострює олівець, перегортає сторінки книжки або зошита, розфарбовує олівцем.) (Діти називають предмети шкільного приладдя.) Учитель. Про що говорили предмети шкільного приладдя? — Звідки, на вашу думку, вони прийшли до нас? (Учитель вислуховує всі версії дітей, підводить їх до думки про бережне ставлення до шкільних речей.)	Робота у великій групі	Склянка з водою, пензлик, ножиці, папір, книжка, олівець, гострилка
Вправа «Шкільне приладдя»	Познайомити дітей із правилами й нормами шкільного життя.	(Діти стають у коло. Вони — предмети шкільного приладдя і повинні потрапити до портфеля. Як тільки вчитель називає будь-який предмет шкільного приладдя, діти стрибають у центр кола, якщо називає інший предмет, то стоять на місці.) Обговорення — Який у вас настрій? — Яким предметом себе уявляли? — Що допомагало вам вчасно «потрапляти» до портфеля? — Чи завжди ваше шкільне приладдя лежить у портфелі?		
Вправа «Чарівний конверт»	Розвивати увагу, творчі здібності дітей; виробляти навички взаємодії	(Кожна пара дітей отримує конверт, у якому лежать картки із зображенням предметів шкільного приладдя. На кожній картці зображена частина предмета.) Завдання: Зібрати цілий предмет і наклеїти на аркуш картону. Після завершення роботи в класі влаштовується виставка	Робота у парах	Аркуш картону, набір карток на кожну парту, клей
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: завершити речення «На занятті я зрозумів ...»	Робота у великій групі	Немає
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки і говорять) Діти. До побачення! До наступної зустрічі!	Робота у великій групі	Немає

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли, що шкільне приладдя є важливим для роботи на уроці.

Настанова для дітей

У школу беру потрібні для роботи речі.

Загадки

Для письма, сказати прошу,
Що потрібно взяти? (Зошит)

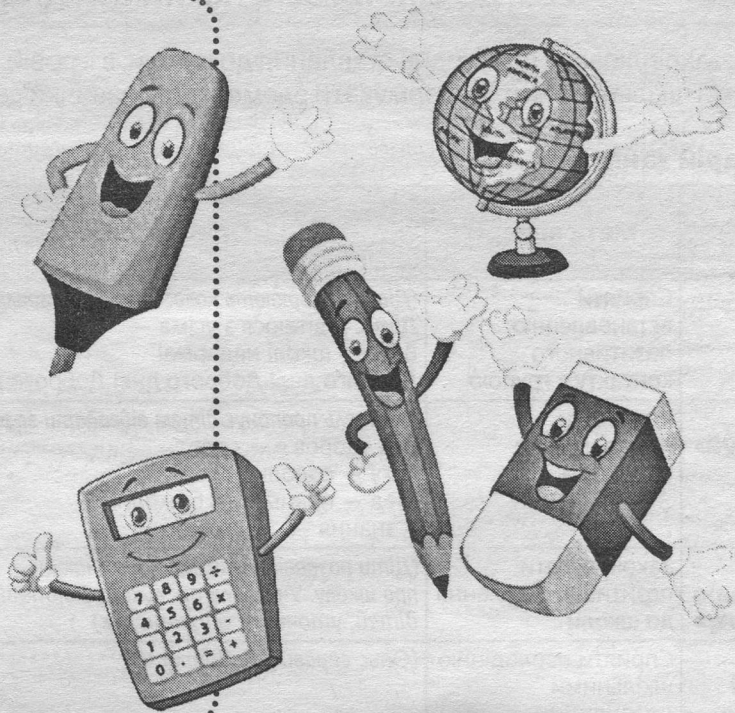
Малювать в альбомі цім
допоможуть... (олівці).

Букви всі від «А» до «Я»
На сторінках... (Букваря).

Ручки й олівці, щоб знали,
Ми кладемо у... (пенали).

Невеличка хатка,
В ній живуть малятка.
Ми їх, гостроносих,
У портфелях носим. (Олівці.)

Не вмію читати
А весь вік пишу. (Ручка.)

Казка про шкільне приладдя

Жив портфель. Він був схожий на маленький будиночок. Мабуть, саме тому в ньому оселилися ручка, олівці, гумка, зошити, лінійка, книжка, клей, пластилін і навіть ножиці.

Усі вони були новенькі, красиві, й від того дуже пишалися собою. Кожен із них вважав, що він найпотрібніший. Від того й точилися між ними нескінченні суперечки.

— Я — найпотрібніша, — заявляла ручка. Адже хіба без мене щось напишеш, навіть найменшу крапку не поставиш.

— Ні, ми — найпотрібніші, — кричали зошити. Якщо нас не буде, в чому діти писатимуть букви, цифри, слова?

— Без нас діти не зможуть малювати, — говорили олівці.

— А хто допоможе виправити намальоване, якщо не буде мене, гумки?

Так минали дні, та ніхто з мешканців портфеля не хотів поступатися і визнати іншого. Невідомо, до чого б призвели ці суперечки. Та одного осіннього ранку хлопчик узяв портфель і пішов із ним до школи. І тут знайшлася робота усім: і ручці, й олівцям, і лінійці з гумкою. І навіть ножицям із клеєм. Трудилися наші друзі цілісний день, що аж потомилися. Сперечатися ніхто не хотів. Та в цьому вже й не було потреби. Адже нарешті всі зрозуміли, що вони однаково потрібні — кожен на своєму місці.

А хлопчик із любов'ю ставився до своїх маленьких помічників, беріг їх, кожного разу акуратно складав у портфель. А дверцята портфелика закривав на замок, щоб шкільне приладдя після напруженого робочого дня могло добре відпочити.

Обговорення

- Який предмет шкільного приладдя, на вашу думку, найголовніший?
- Чи все гаразд із вашим шкільним приладдям?

Зображенн з: /forchei.ru

Тема. ДО ШКОЛИ ВСІ СТЕЖИНКИ, ДО ШКОЛИ ВСІ ДОРОГИ

Мета: закріплювати позитивне ставлення до школи, в ігровій формі ознайомити дітей із правилами та нормами шкільного життя, формувати елементарні навички самоорганізації у навчальній діяльності.

Сценарій заняття

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Вправа-вітання	Сприяти встановленню позитивного контакту з групою	(Діти утворюють коло. Разом промовляють) Діти. Я вітаюся з усіма — Вчусь у школі недарма! Доброго дня! Доброго дня! Доброго дня!	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Поміркуй»	Розвивати пізнавальну активність	(Учитель пропонує дітям відгадати загадку) Дає здоров'я — спорт. Вагу — солодкий торт. Мед — працюватиме бджоли. А знання — ... (школа)	Робота у парах	Немає
Вправа «Що я знаю про школу»	Закріплювати позитивне ставлення до школи	(Діти розповідають, що вони знають про школу. Учитель вислуховує відповіді дітей, уточнює, доповнює їх)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Шкільні правила»	Сприяти оволодінню шкільними правилами	(Опис вправи у додатку 18)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Ввічливий комарик»	Зняти емоційну напруженість, сприяти оволодінню правилами ввічливої поведінки	(Діти із заплющеними очима ходять по кімнаті, дзижчать: «З — з — з — з», уявляючи себе комариками. Зіштовхнувшись з іншим учасником, розплющують очі, говорять: «Ой, вибачте!», заплющують очі — гра продовжується)	Робота у великій групі	Немає
Вправа «Роззяви»	Формувати елементарні навички самоорганізації у навчальній діяльності	(Діти йдуть по колу, один за одним, тримаючись за руки. За сигналом учителя: «Стоп!» зупиняються, роблять чотири оплески, повертаються на 180° і починають рух в інший бік. Напрямок змінюється після кожного сигналу.) Обговорення Учитель. Який у вас настрій? — Чи легко було виконувати вправу? Чому? Висновок. Намагайся бути уважним і старанним — це допоможе тобі у навчанні!	Робота у великій групі	Немає
Вправа «У школі мені...»	Формування в дітей уміння аналізувати свої почуття.	(Кожен учень класу отримує аркуш паперу, на якому намальовані сонце, хмаринка, дощик. Учням пропонується розфарбувати той малюнок, який відповідає їхньому настрою під час перебування у школі.) Інформація для вчителя. Результати вибору — важливий матеріал, що дасть змогу краще зрозуміти стан дитини у школі, визначити проблеми та їх причини	Індивідуальна робота. Діагностування	Аркуш паперу, на якому намальовані сонце, хмаринка, дощик, кольорові олівці для кожного учня
Вправа «Чарівний олівчик»	Сприяти самовираженню дітей	(Діти малюють на тему «Школа». Після завершення роботи учні коментують свої малюнки. У класі влаштовується виставка.) Примітка для вчителя. Якщо учень зображує вчителя чи себе біля дошки, процес уроку, навчальну ситуацію, навчальне приладдя, то це свідчить про хорошу шкільну мотивацію. Зображення шкільної, але не навчальної ситуації, ігрових сюжетів — низька шкільна мотивація. Зображення в темних фарбах — негативне ставлення до школи	Індивідуальна робота. Діагностування	Аркуші паперу, кольорові олівці для кожного учня

Назва вправи	Мета вправи	Опис вправи	Форма проведення, метод	Матеріали
Підсумок	Формувати навички самоаналізу	(Діти стають у коло.) Завдання: завершити речення «На занятті я зрозумів ...»	Робота у великій групі	Немає
Вправа-прощання	Завершити заняття на позитивній емоційній ноті	(Діти стають у коло, беруться за руки і говорять) Діти. До побачення! До наступної зустрічі!	Робота у великій групі	Немає

Учителю на замітку

Заняття можна вважати ефективним, якщо діти зрозуміли, що:

- у школі — цікаво, весело;
- щоб навчання було приємним — виконуй шкільні правила.

Настанова для дітей

Я радий, що навчаюся у школі.

Додаток 18

Учитель. Повторити хочу вам —
Своїм любим першачкам:
Без потреби не баріться,
До школи вчасно з'явіться.

Вчасно до школи прийдеш,
Якщо звечора портфель складеш.

Та про форму не забудеш —
Її також приготуєш.

Кожен малюк має запам'ятати —
за парту без сніданку не варто сідати.
Бо думки будуть не про уроки,
Як заболить голодний животик.

Тема. МИ ТЕПЕР НЕ ПРОСТО ДІТИ...

Мета: посвята у першокласники.

Вправа «Шкільні правила»

Учитель. У школі існують свої правила, які потрібно виконувати. А чи знаєте ви такі правила? (Діти називають правила, які знають.)

Примітка для вчителя. Ми не даємо готового сценарію цього заняття, оскільки вважаємо, що буде правильно, коли кожен учитель проведе його на власний розсуд, використавши умови та ресурси, що є в наявності. Головне, щоб це заняття залишило приємний спогад у дітей.